

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger i Geno SA 2023

Innledning

Geno SA avlegger med dette sin første redegjørelse etter åpenhetsloven. Redegjørelsen omfatter perioden fra loven trådte i kraft 1. juli 2022 til og med 31. mai 2023. Redegjørelsen dekker morselskapet Geno SA og det heleide datterselskapet Geno Global AS. De deleide selskapene SpermVital AS, Cryogenetics AS og BioBank AS er *ikke* omfattet av redegjørelsen.

Redegjørelsen er utarbeidet av Kristin Ødegård Rendalen, leder produkt, innovasjon og bærekraft, og Roger Taaje, leder HR, og er vedtatt av Genos ledergruppe. Selskapets styre er orientert om redegjørelsen.

Redegjørelsen publiseres åpent på Genos nettside innen 30. juni 2023.

Generell beskrivelse av organisering, retningslinjer, rutiner mv. (åpenhetsloven § 5 a)

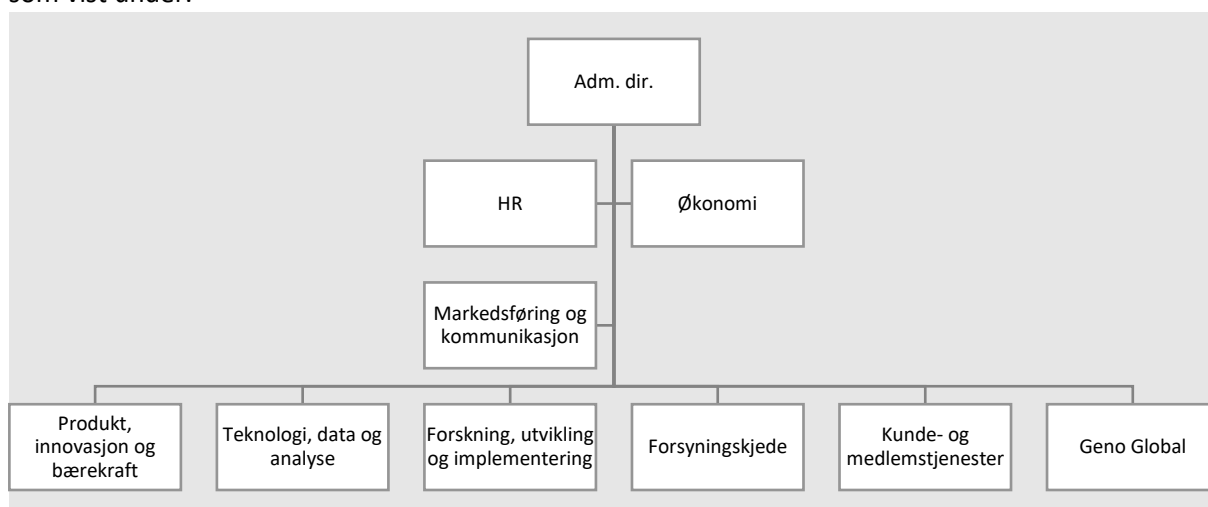
Organisering, produkter og markeder

Geno SA er et samvirkeforetak som driver avls- og seminvirksomhet. Geno er eid av 7 916 norske storfebønder. Vi har 200 ansatte og en årlig omsetning på 425 millioner kroner (per 2022).

Geno driver avlsarbeid på mjølkekurasen Norsk Rødt Fe (NRF), og avlsprogrammet er basert på forskning og utviklingen innen avl, genetik og reproduksjonsteknologi. Siden 2018 har vi produsert NRF-embryo som avlstiltak. Vi distribuerer storfegenetik i form av semin og embryo til storfeprodusenter både nasjonalt og internasjonalt til mer enn 30 land.

Geno sitt hovedkontor ligger sentralt i Hamar, samlokalisert med Norsvin og TYR, og våre produksjonsanlegg ligger i Øyer og på Store Ree i Stange. På Genos avlsstasjon Store Ree produseres det årlig 1,3 millioner doser NRF-sæd. Genos stasjon for kalver/ungdyr ligger i Øyer.

Virksomheten har forretningsadresse og hovedkontor i Storhamargata 44 i Hamar, og er organisert som vist under.

Selskapets enheter er fordelt på følgende lokasjoner:

- Melkefabrikken, Hamar (hovedkontor)
- Store Ree, Stange (forsyningskjede med dyreflyt, produksjon, logistikk, samt distribusjon)
- Øyer (dyreflyt)
- NMBU, Ås (forskning og utvikling)
- Særheim, Klepp (semiservice / kunde- og medlemstjenester)
- Hallsteingård, Sjetnemarka (lager og distribusjon / kunde- og medlemstjenester)

Genos virksomhet er en del av det organiserte arbeidslivet, og er tilsluttet NHO Mat og Drikke.

Rutiner og retningslinjer

Geno har utarbeidet «Retningslinjer for bærekraftig og ansvarlig drift og forretningspraksis». Retningslinjene er vedtatt av styret, og her beskrives blant annet holdningen og krav til grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter, etisk standard og adferd på arbeidsplassen, overordnede ambisjoner og mål for bærekraftområdet, samt ansvarlig forretningspraksis (herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger, leverandørutvikling, konkurranselovgivning og miljø). Ansatte er informert om de nye retningslinjene i allmøte, men det kommende året vil vi jobbe mer med implementering av disse – blant annet gjennom dilemmatrening.

I de nevnte retningslinjene er det beskrevet hvordan Geno skal jobbe med aktsomhetsvurderinger av både egne virksomheter, leverandørkjeder og andre forretningsforbindelser i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper (omfatter *ikke* nedstrøms verdikjede som f.eks. kunder). Dette innebærer blant annet risikokartlegginger av negativ påvirkning på grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og miljø. Basert på funn i risikokartleggingen arbeider vi kontinuerlig med å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø, søker vi å gjenopprette skaden.

Geno har også utarbeidet «Etiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere», og her stiller vi krav til at også våre leverandører og andre forretningsforbindelser skal arbeide målrettet og systematisk med aktsomhetsvurderinger. På oppfordring skal leverandører og deres underleverandører dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

I vurderingen av våre leverandører benytter Geno følgende anerkjente, internasjonale kilder:

- Menneskerettigheter: [Freedom House](#)
- Anstendige arbeidsforhold: [Global Rights Index](#) fra International Trade Union Confederation
- Miljø: [Environmental Performance Index](#)

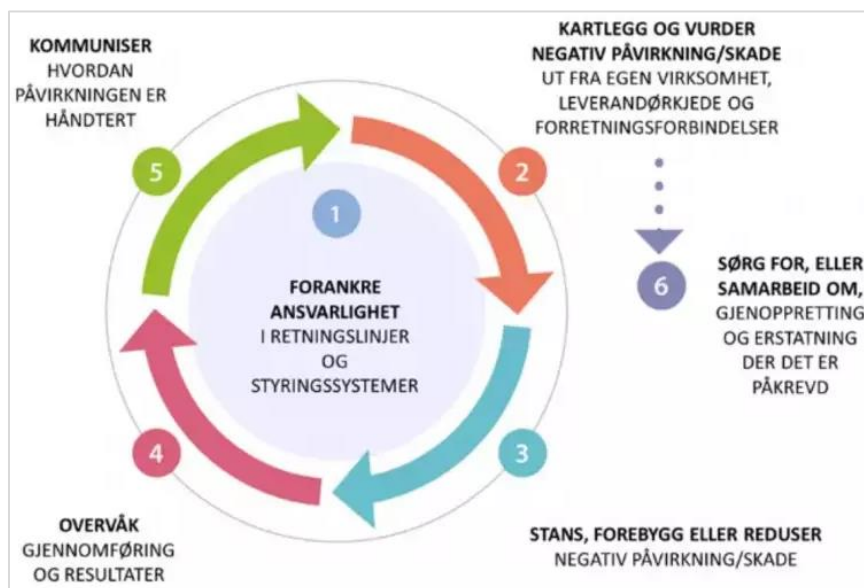
Åpenhetsloven pålegger ikke virksomhetene å kartlegge og vurdere på miljø, men Geno har valgt å inkludere også dette kriteriet i vurderingene. I vurderingen av i hvilken grad et land anses å oppfylle kriteriene under hvert område, følger Geno kildenes anbefalinger til hva som anses som tilfredsstillende grenseverdier.

Vi anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig og ansvarlig forretningspraksis. Vi tilpasser egen innkjøpspraksis for å styrke leverandørers mulighet til å levere på kravene som stilles for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø.

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve Genos krav til leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Vår hovedlinje er derfor å jobbe med påvirkning og dialog for å stanse eventuell negativ skade og forebygge senere negativ påvirkning, men dersom vi ikke ser tilstrekkelig forbedring kan brudd på våre retningslinjer i ytterste fall medføre oppsigelse av leverandørvtalen.

Geno har fulgt Forbrukertilsynets anbefalinger i arbeidet med implementering av åpenhetslovens bestemmelser og gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Enkelt beskrevet bygger vårt arbeid på prinsippene i figuren under.

Figur: Gjennomføring av aktsomhetsvurderinger (kilde: etiskhandel.no)

Varslingskanaler og klagemekanismer

Geno har ikke etablert en egen varslingskanal knyttet til negative konsekvenser for virksomheten i relasjon til åpenhetsloven, men har besluttet å benytte samme varslingskanal for slike forhold som for varsling av øvrige kritikkverdige forhold.

Genos eksterne kanal for varsling av kritikkverdige forhold finnes på geno.no/varsling. Det er her mulig å varsle anonymt, men vi oppfordrer til å oppgi kontaktinformasjon for å sikre en best mulig oppfølging og behandling av saken/varselet. Eventuelle klager relatert til åpenhetsloven forutsettes inngitt enten via ordinær e-post- eller telefonkontakt eller via nevnte varslingskjema.

Negative konsekvenser og risiko avdekket gjennom aktsomhetsvurderinger (åpenhetsloven § 5 b)

Geno har gjennomført en overordnet risikovurdering av alle leverandører med årlig innkjøp på kr 75 000,- eller mer (ekskl. mva.) per år. Disse vurderingene har ikke avdekket spesielle negative konsekvenser eller risiko. Det er likevel leverandører som har tilhørighet i land som gir en noe lavere score på spesielt «Anstendige arbeidsforhold». Dette dreier seg om selskaper i noen europeiske land, USA og Australia. Med bakgrunn i vår kjennskap til de aktuelle leverandørene, er det vår vurdering at disse selskaperes ansatte likevel er godt/tilfredsstillende ivaretatt når det gjelder arbeidsforhold.

Videre dialog omkring Genos retningslinjer for leverandører vil bidra til å avklare om vår nåværende vurdering er korrekt.

For én av leverandørene (lokalisert i et asiatisk land) er vi meget usikre på om selskapet tilfredsstiller grunnleggende krav innen både menneskerettigheter, arbeidsforhold og miljø. Dersom Geno skulle fortsatt å kjøpe varer fra denne virksomheten måtte vi gjennomført en mer detaljert og inngående vurdering, men da dette kun var et engangskjøp fra en leverandør vi ikke har planer om å benytte igjen, gjennomføres ikke en slik detaljert aktsomhetsvurdering nå.

Selv om vi per nå ikke har avdekket negative konsekvenser, ser vi at det kan være en viss risiko knyttet til enkelte leverandører fra noen land. Gjennomgang av leverandørene har derfor vært nyttig også som en viss beredskap og forberedelse før inngåelse av nye avtaler, slik at vi i større grad kan sikre oss at leverandøren holder tilfredsstillende standard innen aktuelle områder *før* avtale inngås.

Tiltak for å stanse eller begrense risiko for negative konsekvenser (åpenhetsloven § 5 c)

Iverksatte og planlagte tiltak

Som nevnt tidligere i redegjørelsen har ikke aktsomhetsvurderingene avdekket negative konsekvenser eller risiko, og det er derfor ikke iverksatt tiltak i den sammenheng.

Vi ser likevel at enkelte områder bør undersøkes noe mer eller jobbes videre med, og har derfor planlagte følgende tiltak det kommende året:

- Utsendelse av «Ethiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere» til våre samarbeidspartnere, der de blir bedt om å signere/bekreftede at de lever opp til de kravene Geno stiller.
- Jobbe mer med implementering av «Retningslinjer for bærekraftig og ansvarlig drift og forretningspraksis» det kommende året, blant annet gjennom dilemmatrening.
- Oppdatering av informasjonen på siden geno.no/varsling, slik at denne også reflekterer at samme kanal benyttes for å varsle om saker relatert til åpenhetsloven.

Resultat eller forventede resultater av tiltakene

Gjennom utsendelse av Genos retningslinjer blir alle leverandører blir orientert om Genos forventninger og krav til leverandørene, og vi får da enda bedre grunnlag for å vurdere om det er nødvendig med ytterligere undersøkelser eller tiltak overfor noen av våre leverandører.

Videre forventer vi at de planlagte tiltakene gir bedre kunnskap om rutiner og regelverk for dette området blant alle Genos ansatte, og at det skal være tydelig hvor og hvordan man kan rapportere eventuelle avvik.

Siden dette er det første året Geno SA har jobbet med åpenhetslovens bestemmelser og utarbeidet en slik redegjørelse, antar vi det videre arbeidet og erfaringene vi gjør oss bidrar til at det også kan dukke opp ytterligere områder og tiltak vi ser behov for å jobbe videre med.